

Zorgen over financiële gezondheid

Veel gemeenten hebben zorgen over hun financiële gezondheid. De meerjarenbegrotingen tot en met 2028 kleuren rood. Belangrijk oorzaak is het zogenoemde ravijnjaar, 2026. De Rijksbijdragen per inwoner dalen in dat jaar drastisch, waardoor gemeenten bij elkaar ruim 2 miljard euro minder ontvangen.

[Nieuws](#) [Radio](#) [Programma's & Podcasts](#) [Partners](#) [Nieuwsbrief](#)

Nieuws & Politiek • 11:03

Gemeenten stevenen af op ravijnjaar: 'Miljardentekorten op begroting'

Auteur: Myrthe Koopman

Nederlandse gemeenten zijn bezorgd over hun financiële gezondheid. De meerjarenbegrotingen van gemeenten tot en met 2028 kleuren rood, en 2026 wordt zelfs het ravijnjaar. Dat blijkt uit onderzoek van BDO Accountants &

GEMEENT HUIS

Flip Franssen

NOS Nieuws • Vandaag, 10:09

Driekwart gemeenten krijgt begroting niet rond, keuzes uitgesteld

Drukke maanden voor de boeg!

- De herijking gemeentefonds afronden
- Alle spuks afschaffen
- De Financiële verhoudingswet aanpassen
- Zorgen dat de ramingen kloppen
- Het ravijn oplossen
- De jeugdzorg aanpakken
- En verder alle andere dingen die ook moeten gebeuren

Andere dingen die ook moeten gebeuren

- Ontwikkeling financiële instrumenten woningbouw
- Uitvoering Klimaatakkoord / inzet klimaatadaptatie
- Meerkosten waterschapsverkiezingen
- Nieuwe financieringsystematiek Jeugd en Wmo
- Digital Decade
- Antidiscriminatie
- Inburgering en Asiel
- Andere manier van financieel toezicht
- Schatkistbankieren
- BRP-straten
- Drinkwaterbedrijven
- Lokale media
- Wet suïcidepreventie
- Aanpassingen Waarborgfonds Sociale Woningbouw
- P-wet in balans

De herijking gemeentefonds afronden

- Nu echt, echt heel binnenkort een brief naar de Kamer
- Resultaten onderzoeken:
 - Centrumfunctie/stapeling kosten sociaal domein
 - Overige Eigen Middelen
 - Grootstedelijke kosten
- Plan voor het vervolg
 - Vervolg ingroeipad (nu t/m 2025 max +/- €37,50 per inwoner)
 - Vervolg onderzoeken / onderzoek Bestuur & Ondersteuning

Alles spuks afschaffen

- Op dit moment nog steeds gesprekken over wel of niet omzetten
- Beeld is: meeste kan omgezet worden, maar niet alles per 2026
- 10% is voor departementen een feit (maar voor ons niet!)
- *Soms ook vanuit gemeenten pleidooi voor behoud?*
- In maart besluitvorming in de ministerraad

De Financiële verhoudingswet aanpassen

- Loopt al een tijdje, maar nu gaat het echt gebeuren (na de consultatie, advies Raad van State en behandeling in de Kamer)
- Simpeler uitkeringsstelsel:
 - Algemene Uitkering
 - Bijzondere Fondsuitkering (BFU)
 - Specifieke Uitkering
- Meer mogelijk bij BFU, (iets) minder mogelijk bij Specifieke Uitkering
- Vaste vereveningspercentages uit de wet
- Tijdig overleg over aanpassen normeringssystematiek

Raamwerk consultatiereactie VNG

1. **Algemeen:** Positief over de algemene richting van het voorstel en de inzet van de fondsbeheerders, zorgen over tempo in de voortgang
2. **Aandachtspunten/suggesties bij voorstellen uitkeringsstelsel**
 - a. Voorkeursvolgorde uitkeringsvormen onderstrepen: AU – BFU – spuk.
 - b. Ravijn noemen: vrees voor tekorten leidt tot ‘verspukking’
 - c. Vooruitblik mogelijk apart zetten Jeugd/Wmo
 - d. Oppassen voor onbedoelde neveneffecten
 - e. Aandringen op steviger rol BZK (eventueel wettelijk vastleggen)
 - f. Concreet voorstel doen voor drempelbedrag instellen spuk
 - g. Indien mogelijk voorstel doen om uniformering verder uit te werken
3. **Aandachtspunten/suggesties bij voorstellen verdeling gemeentefonds**
 - a. Signaleren dat uitvoering onderzoeksagenda herijking érg veel tijd beslag neemt
 - b. Positief over verplichting tot overleg voor aanpassen normeringssystematiek, maar kan veel scherper
 - c. Wijzen op impact effecten aanpassen verevening en aangeven dat dit in samenhang met uitkomsten (lopende) onderzoeken moet worden gezien
4. **Overige punten**
 - a. Algemeen pleidooi voor verbeteren financiële verhoudingen
 - b. Aandringen op goede toepassing art. 2 Fw en concreet voorstel voor aanscherping doen

Zorgen dat de ramingen kloppen

- Voor gemeentefonds vorig jaar discussie aangeslingerd door Jan Verhagen in Binnenlands Bestuur
- Vanuit VNG in laatste BOFv scherp op tafel gelegd, op 6 maart verder!
- Tweede Kamer: breder gesprek over 'foute' ramingen
- Goede ramingen geven meer financiële ruimte...
- ...maar voor gemeentefonds is actualisatie op basis van werkelijke inflatie ook een optie.

Het ravijn oplossen

Bestuurlijk Overleg financiële verhoudingen (6 maart)

- Ramingsproblematiek
- Berekeningswijze accressen
- Herstel foutieve berekeningen bij overstap naar BBP-systematiek

Overhedenoverleg (11 maart)

- Agenda voor Nederland
- Toereikende gemeentefinanciën
- Houdbaar Jeugdstelsel

Samenwerkingsagenda Overhedenoverleg

Robuuste ruimtelijke keuzes (trekker: VRO)

- Afspraken Woontop 11 december: versnelling naar 100.000 woningen p/j
 - 2/3^e betaalbaar, 30% sociaal
- Keuzes voor locaties en versnelling in procedures door belemmerende regels weg te nemen en als gemeenten te standaardiseren
- Effecten van klimaatadaptatie

- Gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak met Rijk in faciliterende en ondersteunende rol
- Inzet op natuurherstel 2050 in beleid en middelen

+

Bestaanszekerheid (trekker: SZW)

- Gezamenlijke borging van bestaanszekerheid en hervormingsagenda vereenvoudiging inkomensondersteuning, fiscaliteit en toeslagen.
- Proactieve dienstverlening
- Begeleiding naar en waardering van werk (cao Aan de slag)

- Samen werken aan houdbaar (uitvoerbaar en betaalbaar) zorgstelsel
- Als gelijkwaardige partner aan tafel toewerken naar aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (IZA) en Ouderenzorg
- Met voldoende financiële middelen voor alle betrokken partijen

Landelijk gebied (trekker: LVVN)

Zorg en Welzijn (trekker: VWS)

Overhedenoverleg

1. Agenda voor Nederland

- Inhoud: op vier thema's agenda maken, met oog voor uitvoerbaarheid
- Randvoorwaarden: financiële middelen en wet- en regelgeving

2. Toereikend gemeentefonds

- Financieel voldoende middelen nodig om mee te doen aan de agenda:
 - Goeie afspraken in BOFv
 - Bedrag erbij tussen € 0 en 2,4 miljard structureel vanaf 2026

3. Houdbaar jeugdstelsel

- Opvolging uitspraak Deskundigencommissie o.l.v. Van Ark
 - *Compensatie voor 2023 en 2024*
 - *Beheersbaar maken stelsel door aanpassing reikwijdte (niet voor 2028)*
 - *Geld erbij vanaf 2025 totdat stelsel beheersbaar is*

Bedragen z.s.m. beschikbaar voor gemeenten!

De jeugdzorg aanpakken

- Hervormingsagenda Jeugd: deskundigencommissie!
- Deskundigencommissie: 30 januari rapport
- In ieder geval iets zeggen over:
 - Voortgang uitvoering Hervormingsagenda Jeugd
 - Tekorten 2023 en 2024 (op basis van rapport)
 - Vanaf 2025 ook een (structurele) oplossing nodig!
- Ook hier z.s.m. (financiële) duidelijkheid!

De Voorjaarsnota

- Overhedenoverleg: taken en middelen in balans
- BOfv: accessystematiek en ramingsproblematiek
- Jeugdzorg: uitkomsten deskundigencommissie
- Uitvoeringskosten Klimaatakkoord: besluit over ROB-advies
- Budgettaire vertaling vervolg IZA/GALA/AZWA
- BTW cultuur en sport
- Box 3
- Toekomstscenario Kind en Gezin, Cyberveiligheid, vervolg aanpak landelijk gebied?
- Asiel?
- Spuks?
- Begrotingsbehandeling Eerste Kamer?
- En vast nog veel meer...

Driekwart gemeenten krijgt begroting niet rond, keuzes uitgesteld

Driekwart van de gemeenten duikt de komende jaren samen voor miljarden euro's in de rode cijfers. Dat blijkt uit een berekening van accountantsbureau BDO, die elk jaar de meerjarenbegrotingen van alle gemeenten in Nederland tegen het licht houdt. Het valt op dat veel gemeenten keuzes maar blijven uitstellen, in de hoop dat het Rijk toch nog bijspringt.

Slechts een kwart van de 342 gemeenten blijkt de komende drie jaar een positieve begroting rond te kunnen krijgen. Samen verwachten zij in die periode een overschot van 1,4 miljard euro te realiseren. Bij de overige driekwart komt het tekort volgens de berekeningen van BDO uit op 5,2 miljard euro.

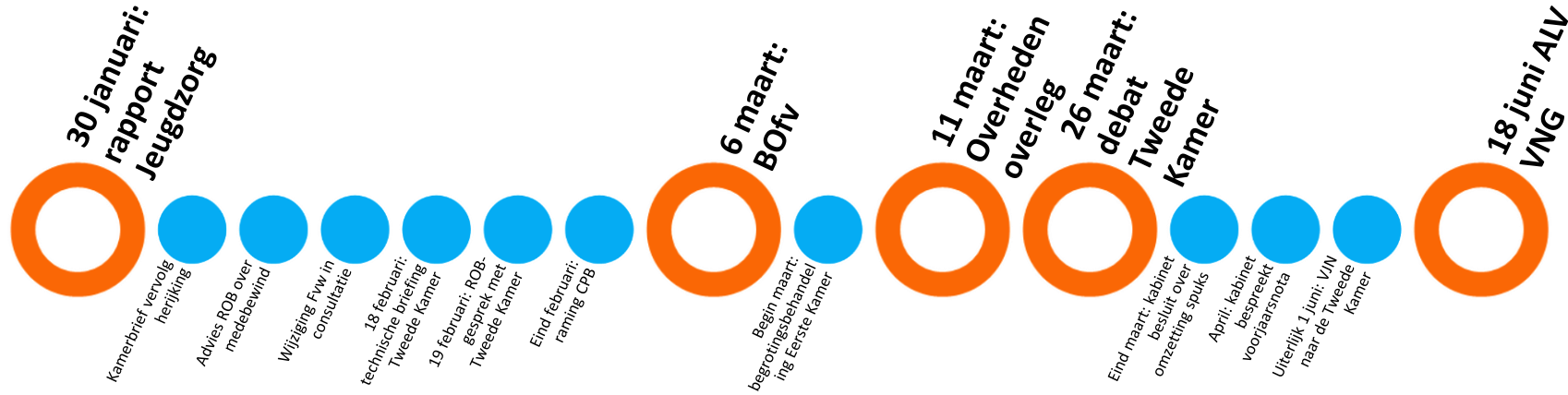
De geldproblemen bij de gemeenten komt niet uit de lucht vallen, maar ze nemen wel steeds harder toe. Een jaar geleden rekende BDO nog uit dat een kwart van de gemeenten de komende jaren tekorten zouden oplopen. Volgens BDO hebben Nederlandse gemeenten nu samen weliswaar 41 miljard euro aan reserves, maar zijn niet alle reserves te gebruiken om de gaten in de begroting te dichten.

Ravijnjaar

De grootste problemen vinden volgend jaar plaats, waarin de tekorten volgens

Verwachte kostenposten

- Het kabinet heeft de btw-verhoging op sport en cultuur geschrapt. Dat levert een begrotingsgat op van 1,2 miljard.
- Uitkeringsinstantie UWV maakte jarenlang fouten bij het berekenen van WIA-uitkeringen, waardoor tienduizenden mensen te veel of te weinig hebben ontvangen. Die hersteloperatie gaat naar schatting 1 tot 2 miljard euro kosten.
- Minister van Volksgezondheid Fleur Agema wil toch geld om voorbereid te zijn op een volgende pandemie en voor vaccins tegen het RS-virus. Bij elkaar kost dat zo'n 500 miljoen euro.
- Intussen loopt er een rechtszaak van Greenpeace tegen de Staat. De milieuoorganisatie eist dat de overheid snel met beleid komt om de stikstofneerslag naar beneden te brengen. Als Greenpeace gelijk krijgt, kan dat het ministerie van Landbouw 10 tot 15 miljard euro kosten.
- Het kabinet vindt dat de kaartjes in het openbaar vervoer betaalbaar moeten blijven. Prijskaartje: 40 tot 120 miljoen euro.
- De budgetten voor Ontwikkelingshulp en Defensie zijn gekoppeld aan de economie. De Nederlandse economie lijkt te gaan groeien, dus groeien die kostenposten mee.
- Dan is er nog de te veel betaalde vermogensbelasting in box 3. Die compensatie kost naar schatting 2 miljard euro.
- Tot slot vragen de gemeenten meer geld om de plannen van het kabinet uit te voeren, en is er nog het herstel van de toeslagenaffaire, dat ook dit kabinet blijft achtervolgen.

Bovenaan het lijstje!

- Druk op het proces / we zitten er bovenop
- Intensiveren politieke contacten
- Deelcampagnes op thema's
- Allianties / anderen ons verhaal laten vertellen (VEH, ANWB, Bouwend Nederland, BNG)
- Extra ALV?